

Roosevelt o namenu ameriških vojnih priprav

Evropska vojna in zveze diktatorskih držav s lijo Ameriko, da se pripravljamo na vojno, ker je to najboljše poročstvo za mir vsega človeštva

Dayton, 13. okt. Reuter: Predsednik Združenih držav Roosevelt je danes imel v Daytonu govor, ki so ga prenašale vse ameriške radijske postaje. V govoru je dejal med drugim:

Anglija bo dobivala od Združenih držav stalno pomoč, kar pa še ne pomeni vstopa Združenih držav v vojno. Združene države bodo še bolj izpopolnile obrambno moč obeh Amerik proti kakršnemu koli napadu. Kadar govorimo o obrambi te zahodne poloble, ne razumemo pod tem samo ozemlje severne, srednje in južne Amerike ter otokov okoli, ampak menimo, da bi napad prišel v nevarnost Atlantski in Tihi ocean, ki ju vključujemo v svoj obrambni sistem. To je naša politika. Severna in južna Amerika sodita, da ti dve morji pripadata zahodni polobli in da spadata v sestav naše obrambe in to kot prvi pogoj glede obrambe in varstva naše lastne ozemeljske nedotakljivosti.

Tudi sedaj spet poudarjamo, da ni treba niti najmanj dvomiti v našo odločno voljo, da hočemo to in takšno politiko voditi še naprej.

Združene države se pripravljajo na vojno, ker je to najboljše zagotovilo za mir. Na Amerikance ne bo vplivala nobena sila, niti nobeno strašenje. Diktature nas ne bodo nikdar prisilile, da bi šli za njimi. Nobena zveza diktatorskih držav v Evropi in Aziji nas ne bo ustavila na naši poti, ker je tako jasna in očitna. To je pot, za katero smo se sami odločili, ker je to pot demokracije. Nobene kombinacije nas ne bodo ustavile, da bi odklekli pomoč svobodnemu angleškemu narodu v njegovi borbi.

Nevarnost, ki nam do danes še ni pretila, je Združene države prisilila, da si ustvarijo vojno mornarico in letalstvo, ki bo moglo braniti vse ameriške obale pred sovražnimi silami. To oboroževanje ni samo za Združene države, temveč za

obrambo vsega novega sveta. Pot, ki si jo je Amerika začrtala, je jasna. Amerika ne želi postati italijanska ali nemška ali kakršne koli druge države, temveč mora ostati neodvisna in narodno samo ameriška.

Osem pomorskih oporišč, katere so prevzeli Američani od Anglije, ne služi samo za obrambo Združenih držav, temveč za obrambo vse ameriške obale in za svobodno pot po Oceanu.

Anglija pa — je poudaril — je edina država, ki se še bori za ista načela, za katera se danes Amerika bori in tako navdušuje, kakor se do sedaj še nikdar ni navduševala. Združene države bodo odbile sleherni neposredni ali posredni napad na države Novega sveta. Združene države imajo v

programu zavarovati vso obalo na morju in v zraku.

Omenil je tudi junaško zadržanje angleškega prebivalstva, o katerem bo govorila zgodovina, kako hrabro se je borilo za obstoj demokracije. Glede tega, da Amerikancem ni treba verjeti trditvam, da niso v nevarnosti, je Roosevelt rekel: Zgodovina je pokazala, da ni bilo dolgo tega, ko so taka zagotovila dobili tudi drugi narodi: Belgija, Holandija in Norveška.

Predsednik Roosevelt je končal: »Govorim odkritosrčno. Naša pot je jasna, naši sklepi so odločni. Zelim pomagati vsemu človeštvu. Živela demokracija.«

Nagle sovjetske vojne priprave ob romunski meji

Izpraznitev Cernovic, zbiranje vojske in letalstva v južni Bukovini

Bukarešta, 13. oktobra. United Press. Poročila, ki prihajajo iz sovjetske Bukovine v romunsko prestolnico, pravijo, da so sovjetske oblasti izselile vse civilno prebivalstvo iz prestolnice Cernovic. Vse hiše so bile zasežene za stanovanja sovjetskih častnikov. V okolici mesta so uredili ogromna vojaška taborišča, odkoder neprenehoma odhajajo močni oddelki na romunsko mejo.

Veliki oddelki sovjetske vojske se po teh poročilih zbirajo tudi ob romunski meji blizu Galatija v dorohiškem okrožju. Tam so velike predele polja pripravili za zasilna vojaška letališča in z vso naglico delajo hangarje za letala.

Zadnji teden je na ta letališča dospelo 300 sovjetskih bombnikov in bojnih letal.

Ob dolnjem teku Donave se zbirajo večje skupine rečnih vojnih ladij, ki so včeraj dospole celo v romunske obrežne vode. V romunski prestolnici sodijo, da so te nagle sovjetske vojaške priprave v zvezi z zadnjimi dogodki v Rumuniji.

Sv. oče naroča molitve za mir

Vatikan, 13. okt. o. Sv. oče Pij XII. je danes po radiu poslal apostolski blagoslov argentinskemu evharističnemu kongresu v Buenos Airesu. Pri tem je imel kratek nagovor, v katerem je dejal, da prosi vse argentinsko ljudstvo, naj molči, da bi Kristus spet poslal na svet mir in z njim ukrotil človeške strasti ter pregnal boj, ki seje smrt na kopnem, na morju in v zraku, jemlje ljudem kruh ter jim povzroča krvave solze. Edino naše upanje je v Kristusu Odkršeniku sveta, ki vlada nad človeškimi srci in nam edini lahko vrne mir.

Pomembna kitajska zmaga nad Japonci

Cungking, 13. okt. o. Kitajska vojska je v šestdnevni bojih včeraj zjutraj zasedla mesto Matang, ki leži ob južnem bregu reke Jangce na pol poti med Šanghajem in Hankovom. S tem je dana možnost, da bodo Kitajci pretrgali vodno zvezo med Šanghajem ter med japonskimi armadami, ki operirajo v notranjosti Kitajske. V bitki je padlo čez 7000 Japoncev. Ta kitajska zmaga spada med zelo pomembne dogodke v vojni na Daljnem vzhodu.

Govor vojnega ministra Nedića na letalskem slavlju v Skoplju:

»Branili bomo našo svobodno zemljo in svobodno nebo«

Skoplje, 13. okt. Južna Srbija je danes doživela lepo narodno slavnost. Krščenih je bilo 12 novih jadrlnih letal iz skopljanske jadrlnke šole. Nj. Vel. kralja Petra II. je zastopal letalski podpolkovnik Zdenko Gorjup. Iz Belgrada so prispeli z letalom tudi predsednik kr. vlade Dragiša Cvetković, vojni in mornariški minister general Milan Nedić, minister za telesno vzgojo Dušan Pantić, letalski poveljnik general Bora Mirković in predsednik Aerokluba Sondernarjer ter mnogo drugih odličnih osebnosti. Kraljevega zastopnika, predsednika vlade in ostale ugledne osebe je pozdravil general Dragiša Kovačević, predsednik občinskega odbora Aerokluba, ki je prikazal napore in zgodovino našega letalstva na jugu. Poudaril je posebno veliko ljubezen naše mladine na jugu

Strelji na stanovanje angleških diplomatov v Bukarešti

Bukarešta, 13. oktobra. AA. Reuter: Prejšnjo noč so člani Zelezne garde sestrelili nekaj sto revolverskih streljav na vrt vile, v kateri stanuje lord Forbes, angleški letalski odposlanec v Bukarešti in John Read, tajnik angleškega poslanstva. Toča revolverskih streljav je udarila v zid vile in razdejala okna. Toda na srečo ni bil nihče ranjen. Revolverski strelji so padali tudi iz vrta sosednje hiše, ki je bila nekdanj last gospe Lupescu. Člani Zelezne garde so streljali od časa do časa kljub prisotnim predstavnikom romunskih oblasti, ki niso hotele posredovati, češ da streljajo člani Zelezne garde na »sumljive elemente«, ki so na vrtu.

Belgrad, 13. okt. m. Na letališču v Borovu se je včeraj popoldne pripeljal iz Budimpešte s svojim letalom sin madžarskega regenta Horthyja, Stefan Horthy s soprogo. Na letališču so ga poleg ravnatelja Batinega podjetja sprejeli tudi zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Stefan Horthy se je z letališča odpeljal v Vukovar, kjer žive sorodniki Horthyjeve družine.

Vesti 14. oktobra

Nemčija in Italija hosta najbrž že v kratkem drugič razsojati spore med Romunijo in Madžarsko, napoveduje italijanski list. Spore so povzročili Madžari z okrutnim ravnanjem proti madžarski manjšini in z neprestanimi pritiski, da Romuni preganjajo Madžare in da imajo neupravičene želje.

Turška velika narodna skupščina se bo sešla dne 1. novembra. Na seji bo imel predsednik republike velik govor o notranje in zunanje-političnem položaju Turčije spricu zadnjih dogodkov.

Zlato denarno podlago bo po sedanji vojni ter zmagi Italije in Nemčije nadomestila »valuta delac«. Uvedbi te valute in ureditvi vseh vprašanj, ki so s tem v zvezi služi tudi obisk italijanskega ministra za devizno gospodarstvo v Berlinu te dni. V tem smislu pišejo nemški in italijanski listi, ko razpravljajo o pomenu omenjenega obiska.

Sovjetski poslanik v Londonu Majski je včeraj z ženo obiskal neko protiletalsko zavetišče in je imel ljudem v zavetišču, ki so ga pozdravljali, kratek bodrilen nagovor.

Francija je imela ob začetku nemške ofenzive vsega 250 oklepnih bojnih voz, 95 bombnikov ter 420 uporabnih lovskih letal. Nemci pa 6000 do 7000 bojnih voz in najmanj 4500 letal. Te porazne številke navaja znani francoski vojaški pisatelj Bidou, ki je po podatkih raznih franc. poveljnikov napisal zgodovino pettedenskega boja med Nemčijo in Francijo. V zgodovini prikazuje vzroke vojaškega zloma Francije. Ni čuda, da postavljajo zdaj bivše letalske ministre pred sodišče.

Poročila o letalskih izgubah

Nemško uradno poročilo:
21 angleških lovcev zbitih.
7 nemških letal se ni vrnilo.
Angleško uradno poročilo:
11 nemških letal sestreljenih.
10 angleških izgubljenih.

Finska in Sovjetska Rusija sta podpisali pogodbo o razorožitvi Aalandskih otokov. Finska se s pogodbo obvezuje, da bo na otokih uničila vse vojaške naprave, da ne bo delala nikakih vojaških stavb in da ne bo otoka nikomur dala za letalsko ali pomorsko oporišče.

Nemški in italijanski listi ostro zavračajo angleške in ameriške vesti o tem, da naj bi vodstvo vojaških operacij v Egiptu prevzel nemški maršal Keitel, maršal Graziani pa da bi bil odstavljen. Take vesti so se razširile zaradi dejstva, da je pri posvetu na Brennerju bil navzoč tudi maršal Keitel.

V Franciji ne bodo uvedeni kaki plemenski zakoni proti Judom, marveč bodo izdani samo ukrepi, ki na onemogočijo nevarno judovsko politično in gospodarsko udejstvovanje, je izjavil pravosodni minister Albert Bonin.

Madžarska vlada je prepovedala listom, da bi pri našli poročila o slabem romunskem ravnanju z madžarsko manjšino ter s tem slabši razmerje med obema državama.

Maršal de Bono je danes obiskal slovito trdnjavo Alcazar v Toledu in položil venec na grob padlih junakov.

Dne 11. decembra bodo volitve v krajevne sovjete po zasedeni Poljski, Litvi, Estoniji, Letonski.

za letalstvo. Na koncu govora je general Kovačević vzkliknil: »Vel. kralju Petru II., knezu namestniku in svobodnemu jugoslovanskemu dnevu. Te besede je zbrano ljudstvo sprejelo s silnim navdušenjem in vzkliki. Za tem je bilo krščenih 12 jadrlnih letal. Prvo jadrlno letalo je krstil predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki so ga ob tej priliki srčno pozdravljali. Predsednik vlade je krstil svoje jadrlno letalo na ime »Babuna«, po planini, kjer so naši četniki vodili hude boje.

Ko se je pokazal minister Nedić, je zbrana množica začela vzklikati naši hrabri vojski. Minister Nedić je svoje jadrlno letalo krstil na ime »Obilič«. Po krstitvi letal je imel minister vojske in mornarice sledeči govor: Dragi bratje, Skopljanci! Prišel sem v carsko Skoplje, večni spomin naše stare slave in veličine, da vas vidim in da vas pozdravim. Prišel sem na jug, kjer je vse kar imamo, vzvišeno in veliko in kjer je naša najslavnejša zgodovina. Kamor koli gremo, vsaka ped zemlje je namočena z najplemenitejšo krvjo srbskega naroda. Njegovi največji junaki so delali tukaj in delajo, junaki preteklosti, sedanjosti in bodočnosti. V tej klasični zemlji so vznikli najvišjeenjsje ideje, s katerimi se je srbski narod hranil skozi stoletja. Srbski narod je pravičen, noče tujega, toda ne da svojega. V tem se srbski narod razlikuje od drugih: Nikdar ni nikogar ni pričakoval, da bi mu kaj podaril. Vse to si je priboril s sabljo in svojo krvjo. Mi nismo bogati z blagom, bogati pa smo z našo slavo, našo svobodo in našo pravico, da živimo. Mi smo pripravljeni, da za vse te dobrine umrjemo. Jaz sem vam hotel in moral povedati brez oklevanja. Tudi to lepo modro nebo, ki ga vsak dan gledamo, tudi to je naše in je dokaz naše pravice do dediščine naših žrtv. Tudi to nebo mora biti svobodno, ker je to nebo najlepše nebo v Evropi. Da ga res ljubite kakor svoje življenje in da ga hočete narediti za našega, ste zgradili celo jato letal, da ga boste branili s svojimi prsmi in s krili letal. Za to veliko narodno delo vam dajem priznanje in imenu vrhovnega zapovednika državne oborožene sile Nj. Vel. kralja Petra II. (Burni in dolgotrajni vzkliki). Govor ministra Nedića je množica sprejela z burnimi vzkliki kralju, knezu namestniku, Jugosloviji in naši hrabri vojski.

Tudi Bolgarija pričakuje nemške vojaške zahteve

Sofija, 13. oktobra. United Press. V bolgarskih vodilnih krogih sodijo, da je treba prihod nemške vojske v Rumunijo smatrati kot začetek nemške vojaške organizacije na Balkanu, ki naj Nemcem omogoči čez Turčijo udariti na angleške posesti v Sredozemlju in na Bliznjem Vzhodu. Ni dvoma, da je treba prihodnjim tednom pričakovati hudega nemškega diplomatskega pritiska proti drugim balkanskim državam, da bi dovolile Nemčiji urediti vojaška, zlasti letalska oporišča. Prva prihaja za to v poštev Bolgarija,

kamor že prihaja nemški vojni material. Za tem bo po izjavah omenjenih krogov Nemčija z vso silo pritisnila na Turčijo, da bi dovolila nemški vojski prehod čez svoje ozemlje v Sirijo in Palestino ter v Egipt.

Ankara, 13. oktobra. Turški listi danes razpravljajo o pomenu prihoda nemške vojske v Rumunijo in znova zatrjujejo, da se bo Turčija uprla vsakemu poskusu prehoda tuje vojske čez turško ozemlje. Lahko pa, da bi Nemčija iz Rumunije udarila proti severu.

Spopad med italijansko in angleško vojno mornarico pri Malti

Italijanska poročila govore o potopu angleške križarke ter o izgubi dveh lastnih torpedovk in enega rušilca

Nekje v Italiji, 13. oktobra. Stefani: Poročilo št. 128. glavnega generalštaba italijanske oborožene sile se glasi: Naše torpedovke so v noči med 11. in 12. oktobrom izvršile napad na večje angleške pomorske sile blizu Malt. Potopljena je bila sovražna križarka, ki je bila verjetno vrste »Neptun«. Druge ladje so bile poškodovane. Sovražne pomorske sile so se umaknile. Pri tej akciji so naše pomorske sile izgubile dve torpedovki po 600 in rušilec 1400 ton. Večji del posadke se je rešil. Davi so naše letalske formacije zasledile nasprotno pomorsko edinic. Ko so jih dohiteli, so jih začele bombardirati. Kljub močnemu streljanju teh ladij in kljub angleškim letalom, ki so odleteli z letalonosk, so naše letalske

sile zabeležile pomembne uspehe.

Sovražno nosilko letal je zadel bomba težkega kalibra. Zadeta je bila tudi neka križarka. Dve sovražni letali sta bili sestreljeni. Eno naše letalo se ni vrnilo v svoje oporišče. V severni Afriki so naše motorizirane kolone napadle sovražne oddelke oklepnih avtomobilov, 30 km od Sidi el Baranija. Sovražne oddelke smo odbili. Naše letalstvo je bombardiralo letališče v Maten Bagumu in vojaške naprave pri Babi z dobrim uspehom. Vsa naša letala so se vrnila. Sovražna letala so bombardirala Bardijo, Dernakaj in Tobruk. Škoda je majhna. V vzhodni Afriki so naše patrole odbile napad sovražnih oddelkov na eritrejski meji. Naše letalstvo je bombardiralo.

London in Berlin - osrednja cilja letalske vojne

Berlin, 13. oktobra. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: Napadi nemških letalskih edinic na London, kakor tudi na mnoga druga mesta angleškega otočja so se včeraj podnevi in ponoči nadaljevali. Učinek teh napadov je bil velik. V Londonu je bil glavni cilj napada nemških letalskih sil okraj severno od pristanišča Temze in dolki India. Vzhodno od Viktorijinega parka je bilo opaziti točne zadetke. Bombe so zadele železniško postajo Waterloo, da bo prišlo v prometu do velikih motenj. Nemški letalski oddelki, ki so ponoči napadali London, so opazili že od daleč velike požare, ki so nastali pri dnevnem bombardiranju središča angleške prestolnice. V južni Angliji so posamezna letala napadla dve taborišči čet in povzročile veliko škodo. Letala so letela zelo nizko. Cilji nemških napadov sta bili dve pristanišči v južni Angliji. V Hastingsu so bombe uničile železniške naprave in povzročile požar v tovarni za plin ter porušila več poslopij. Močni letalski oddelki so ponoči napadli razne tovarne za orožje v severni Angliji.

Podnevi sovražnik ni napadal Nemčije. Šele ponoči se mu je posrečilo na več krajih podreti nad Nemčijo in je med drugim priletelo nekaj angleških letal nad Berlin. Bombe, ki so jih angleški letalci metali, so povzročile majhno gmotno škodo. Nekaj oseb, ki se niso zatekle v zaklonišča, je bilo ranjenih. Napadi angleških letalskih edinic na razne industrijske naprave v zahodni in severni Nemčiji, so ostali brezuspešni. Bombe so prizadevale škodo samo nekaterim hišam in enem skladišču. Pri tej priliki je bilo na žalost nekaj mrtvih in ranjenih. Veliko angleških bomb je padlo na razna mesta v Holandiji, ki pa niso povzročile škode vojaškim napravam, ampak sta-

novanjiskim hišam, ki so jih precej poškodovale.

London, 13. oktobra. Reuter: Letalsko ministrstvo in ministrstvo za javno varnost sta izdala poročilo, da je bilo včeraj na Anglijo izvedenih največ letalskih napadov ponoči. Po polnoči so začeli napadi nemškega letalstva popuščati in so prenehali v zgodnjih jutranjih urah. Napadi so veljali zlasti Londonu in nekaterim krajem v srednji Angliji. Porušeni in poškodovanih je bilo nekaj poslopij. Neka bomba je padla na neko podzemsko železniško postajo. Število žrtv je pri tem mnogo manjše, kakor pa se je sprva mislilo. V drugih londonskih okrajih ni bilo mnogo žrtv. Bilo je tudi nekaj požarov. Gasilci so pokazali mnogo požrtvovalnosti in spretnosti. Do prvih jutranjih ur so bili požari pogašeni. Ranjenih in mrtvih je bilo precej. V drugih napadenih krajih je bilo mnogo škode, žrtv pa malo.

London, 13. okt. o. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča, da so snoči angleški bombniki spet bombardirali Berlin. Kljub protiletalskemu ognju je uspelo angleškim letalom prileteti nad središče Berlina. Nad središčem mesta so se zadržali nad eno utor. Zmetali so več ton hudo eksplozivnih bomb ter nato sto zažigalnih bomb. Povzročene škode niso mogli ugotoviti, pač pa je gotovo, da so povzročili veliko razdejanie.

Druge letala so bombardirala v Essenu Kruppove tovarne, v Kölnu in Hannovru ter zmetala več ton bomb in povzročila več požarov.

Tretja skupina je bombardirala Ems-kanal, v Amsterdamu pa so bombardirali tovarno letal »Fokere«. Kakor vsako noč so bombardirali obrežna mesta v zasedenem ozemlju. Vsa letala so se s poletov srečno povrnila.

